

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. εγ', 9)

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ
(Ι. Εὐαγγέλιον Ἰ. Ν. Ἀγ. Σπυρίδωνος Νεομύλων πόλεως Χίου)

Τεύχος 43ον ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΛΙΜΝΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ
ΧΙΟΣ

«Μέγα τό τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης κρέτος»

Ἀπό τὴν Τελετὴν Ὑποδοχῆς τῶν Πρωτοετῶν Σπουδαστῶν τῆς Α.Ε.Ν.
(Πιλοῦργων Οἰνουσσῶν) (07.12.2018).

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ¹ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ² ΠΑΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ιερώτατοι και Θεοφιλέστατοι αδελφοί, προσφιλέστατα τέκνα
έν Κυρίω,

Δοξάζομεν τόν Πανάγιον και Πανουσιότιμον Θεόν, διότι
ήξιώθημεν και έφέτος νά φθάσωμεν εις τήν πανέοστον ήμέραν των
Χριστουγέννων, τήν έορτήν τής σαρκώσεως του προαιωνίου Υιού και
Λόγου του Θεού «δι' ήμάς τούς ανθρώπους και διά τήν ήμετέραν
σωτηρίαν». Διά του «άει μυστηρίου» και «μεγάλου θαύματος» τής
θείας Ένανθρωπήσεως, τό «μέγα τραύμα», ό έν σκότει και σιαῖ
καθήμενος άνθρωπος, καθίσταται «υιός φωτός και υιός ήμέρας»[1],
άνοιγει δι' αυτόν ή εύλογημένη όδός τής κατά χάριν θεώσεως. Έν τῷ
θεανδρικῷ μυστηρίῳ τής Έκκλησίας και διά των ιερῶν μυστηρίων
τής, γεννάται και μορφούται ό Χριστός εις τήν ψυχήν και τήν
υπαρξίν μας. «Ό του Θεού Λόγος», θεολογει ό άγιος Μάξιμος ό
Όμολογητής, «έφάπαξ κατά σάρκα γεννηθείς, άει γεννάται θέλων
κατά πνεύμα διά φιλανθρωπίαν τοίς θέλουσι και γίνεται βρέφος,
ταυτόν έν εκείνοις διαπλάττων ταίς άρεταίς και τοσοῦτον
φαινόμενος, όσον χωρείν έπίσταται τόν δεχόμενον»[2]. Δέν είναι
«Θεός - Ίδέα», ως ό θεός των φιλοσόφων, ούτε Θεός κεκλεισμένος εις
τήν άπόλυτον υπερβατικότητα του και άπροσπέλαστος, αλλά είναι ό
«Εμμανουήλ», ό «Θεός μεθ' ήμών»[3], εύρίσκεται έγγύτερον εις
ήμάς, από όσον ήμείς οι ίδιοι εις τόν έαυτόν μας, είναι «και ήμών
αυτών συγγενέστερος»[4].

Η πίστις εις τήν άπόροστον και άσαρκον Θεότητα δέν
μεταμορφώνει τήν ζωήν του ανθρώπου, δέν αίρει τήν πόλωσην
μεταξύ ύλης και πνεύματος, δέν γεφυρώνει τό χάσμα μεταξύ

ούρανού και γής. Η Σάρκωσις του Θεού Λόγου είναι ή φανέρωσις
τής αληθείας περί Θεού και ανθρώπου, ή όποία σώζει τό
άνθρώπινον γένος από τούς σκοτεινούς λαβυρίνθους, τόσον του
ύλισμού και του άνθρωπομονισμού, όσον και του ιδεαλισμού και του
δυσισμού. Η καταδικη του νεστοριανισμού και του μονοφυσιτισμού έκ
μέρους τής Έκκλησίας σηματοδοτεί τήν άπόρριψιν δύο
καθολικωτέρων τάσεων τής άνθρωπίνης ψυχής, και δή άφ' ενός τής
άπολυτοποιήσεως του άνθρωποκεντρισμού και άφ' έτέρου τής
έξιδανικεύσεως τής ιδεαλιστικής έκδοχής τής ζωής και τής αληθείας,
παρεκκλίσεων ιδιαίτέρως διαδεδομένων και εις τήν έποχήν μας.

Ό σύγχρονος «νεστοριανισμός» έκφράζεται ως πνεύμα
έκκοσμηκέυσεως, ως έπιστημονισμός και άπόλυτος προτεραιότης τής
χρηστικής γνώσεως, ως άπόλυτος ιδιονομία τής οικονομίας, ως
αυτοσωτηρική άλαζονεία και άθεία, ως ό «μή πολιτισμός» του
άτομοκεντρισμού και του εύδαιμονισμού, ως νομικισμός και
ήθικισμός, ως «τέλος τής αιδούς» και ταύτισις τής θυσιαστικής
άγάπης και τής μετανοίας μέ τήν λεγομένην «ήθικήν των
άδυνάτων». Ό «μονοφυσιτισμός» πάλιν έκπροσωπείται σήμερα από
τάς τάσεις δαιμονοποιήσεως του σώματος και του φυσικού
άνθρώπου, από τόν πουριτανισμόν και τά σύνδρομα «καθαρότητας»,
τήν έσωστρεφή άκαρπον πνευματικότητα και τούς ποικίλους
μυστικισμούς, από τήν περιφρόνησιν του όρθου λόγου, τής τέχνης
και του πολιτισμού, από τήν άρνησιν του διαλόγου και τήν
άπόρριψιν του διαφοροτικού, μέ επικίνδυνον έκφραστήν, έν όνόματι
τής «μόνης και άποκλειστικής αληθείας», τόν θρησκευτικόν
φονταμενταλισμόν, ό όποίος τρέφεται από άπολυτοποιήσεις και
άπορρίψεις και τροφοδοτεί τήν βίαν και τήν διάσπασιν. Είναι
προφανές ότι, τόσον ή νεστοριανίζουσα άποθέωσις του κόσμου,
όσον και ή μονοφυσιτιζουσα δαιμονοποιήσις του, αφήνουν τόν
κόσμον και τήν ιστορίαν, τόν πολιτισμόν και τούς πολιτισμούς,
έκτεθειμένους εις τάς δυνάμεις του «νύν αίώνος», και παγιώνουν
τοιουτοτρόπως τήν αυτόνόμησιν και τά άδιέξοδά των.

Η χριστιανική πίστις είναι ή βεβαίωσις τής σωτηρίας του
άνθρώπου υπό του Θεού τής άγάπης, ό όποίος προσέλαβε
φιλανθρώπως τήν ήμετέραν φύσιν και έχαρίσατο ήμίν πάλιν τό διά

της πτώσεως ἀπολεσθέν «καθ' ὁμοίωσιν», ἰκανώσας ἡμᾶς εἰς τὴν κατ' ἀλήθειαν ζωὴν ἐν τῷ Σώματι Αὐτοῦ, τῇ Ἐκκλησίᾳ. Σύνολος ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζει τὸ μυστήριον τῆς θεανθρωπότητος. Ὁ Θεάνθρωπος Σωτὴρ ἀνέλαβεν «ἐκκλησίας σάρκα»[5] καὶ ἔδειξε, «πρῶτος καὶ μόνος», «τόν ἀληθινόν ἄνθρωπον καὶ τέλειον καὶ τρόπων καὶ ζωῆς καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκα πάντων»[6]. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ τόπος τῆς «κοινῆς σωτηρίας», τῆς «κοινῆς ἐλευθερίας» καὶ τῆς ἐλπίδος τῆς «κοινῆς βασιλείας», εἶναι ὁ τρόπος τῆς βιώσεως τῆς ἐλευθεροποιῦ ἀληθείας, ὁ πυρὴν τῆς ὁποίας εἶναι τὸ ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς ἀπλῆς ἀνθρωπιστικῆς δράσεως, καθ' ὅτι ἡ πηγὴ καὶ τὸ πρότυπον αὐτῆς εἶναι ἡ ὑπερβαίνουσα τὸν ἀνθρώπινον λόγον θεία φιλανθρωπία. «Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τοίῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς ... Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφειλομέν ἀλλήλους ἀγαπᾶν»[7]. Ὅπου ὑπάρχει ἀγάπη, ἐκεῖ εἶναι παρὼν ὁ Θεός.

Αὐτὴ ἡ σωτηριώδης ἀλήθεια πρέπει νὰ ἐκφράζεται καὶ εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐορτάζομεν τὸ σεπτὸν Γενέθλιον τοῦ ἐπισκεψαμένου ἡμᾶς ἐξ ὕψους Σωτῆρος ἡμῶν. Ἡ ἐορτὴ εἶναι πάντοτε «πλήρωμα χρόνου», καιρὸς αὐτογνωσίας, εὐχαριστίας διὰ τὸ μέγεθος τῆς θείας φιλανθρώπου ἀγάπης, μαρτυρία τῆς ἀληθείας τῆς θεανθρωπότητος καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Ὁ χριστοτερπῆς ἐορτασμός τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι μία πράξις ἀντιστάσεως εἰς τὴν ἐκκοσμίκευσιν, εἰς τὸν ἀποχρωματισμὸν τῆς ἐορτῆς καὶ τὴν μετατροπὴν τῆς εἰς «Χριστοῦγεννα χωρὶς Χριστόν» καὶ εἰς πανήγυριν τοῦ ἔχειν, τοῦ καταναλωτισμοῦ καὶ τῆς ματαιοδοξίας, καὶ δι' αὐτὸ εἰς ἕνα κόσμον πλήρη κοινωνικῶν ἐντάσεων, ἀξιολογικῶν ἀνατροπῶν καὶ συγχύσεως, βίας καὶ ἀδικίας, ὅπου τὸ «παιδίον Ἰησοῦς» εὐρίσκεται καὶ πάλιν ἀντιμέτωπον μὲ ἀτεγκτα συμφέροντα ποικιλωνύμων ἐξουσιῶν.

Τιμωτάτοι ἀδελφοὶ καὶ πεφιλημένα τέκνα,

Γενεὰ παρέρχεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ αἱ ἐπερχόμεναι ἐξελίξεις εἶναι κατ' ἄνθρωπον δυσκόλως προβλέψιμοι. Ἡ γνησία

πίστις, ὁμως, δὲν ἔχει διλήμματα. Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ, ἡ «ἀλήθεια ἦλθε» καὶ «παρέδραμεν ἡ σκιά», μετέχομεν ἤδη τῆς Βασιλείας ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὴν τελείωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας. Ἐχομεν ἀκλόνητον τὴν βεβαιότητα, ὅτι τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς τὸν Χριστόν, ὁ Ὅποιος εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»[8], ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ θὰ παραμένῃ τόπος ἀγιασμοῦ καὶ ἐνθέου βιοτῆς, ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, πρόγευσις τῆς δόξης τῆς Βασιλείας, ὅτι θὰ συνεχίσῃ «νὰ διδῆ τὴν εὐαγγελικὴν μαρτυρίαν» καὶ «νὰ διανέμῃ ἐν τῇ οἰκουμένῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τὴν ἀγάπην Του, τὴν εἰρήνην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν καταλλαγὴν, τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος»[9]. Τὸ σύγχρονον ἰδεολόγημα περὶ «μεταχριστιανικῆς» ἐποχῆς εἶναι ἀτοπον. «Μετὰ Χριστόν», τὰ πάντα εἶναι, καὶ μένουσιν εἰς τὸν αἰῶνα, «ἐν Χριστῷ».

Κλίνοντες εὐσεβοφρόνας τὰ γόνατα ἐνώπιον τοῦ Θείου Βρέφους τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῆς βρεφοκρατούσης Παναγίας Μητρὸς Αὐτοῦ, καὶ προσκυνούντες τὸν ἐνανθρωπήσαντα «παντέλειον Θεόν», ἀπονέμομεν, ἐκ τοῦ ἀκοιμήτου Φαναρίου, τοῖς ἀνά τὴν οἰκουμένην τέκνοις τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Δωδεκαημέρῳ, εὐχόμενοι ὑγιεινόν, ἀγλαόκαρπον καὶ εὐφρόσυνον τὸν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου.

Χριστοῦγεννα ,βη΄

**† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν**

1. Α' Θεσσ. ε', 5.

2. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε καὶ οἰκο-νομικά, PG 90, 1181.

3. πρβλ. Ματθ. α', 23

4. Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ', PG 150, 660.

5. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία πρὸς τὴν ἐξορίαν, PG 52, 429.

6. Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, Στ', PG 150, 680.

7. Α' Ἰωάν. δ', 9-11.

8. Ἐβρ. ιγ', 8.

9. Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. (Κρήτη 2016), Προσίμιον.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 2318
Αριθμ.
Διεκπ. 1232

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΑΡ. 36

Πρός
Τόν Ιερόν Κλήρον
καί τόν εύσεβή λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

«καί σέ γινώσκεις ἐξ ὕψους ἀνατολήν»

Χριστιανοί μου!

Ο θεόπνευστος προφήτης Ζαχαρίας στό ἱερό κείμενό του, ἀπό τά πλέον δύσληπτα βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἰδιαιτέρως ἐξ αἰτίας τῶν συμβολικῶν καί συνεσκιασμένων λόγων του, ἀναφέρει τήν μεγάλη υπόσχεση τοῦ Θεοῦ· *«ἰδοῦ ἐγώ ἀγῶ τόν δούλον μου Ἀνατολήν»* (Ζαχ. γ', 8).

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας μέ ἀγιοπνευματικό λόγο θά ἐρμηνεύσει τήν θεόπνευστη προφητεία: «Ὁ Μονογενής Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι Θεός κατά τήν φύση Του καί ἐγενήθη ἀπό τόν Θεό Πατέρα καί ἔτσι ὑπάρχει ἐλεύθερος καί ἀνεκδοξός. Ἀλλά ἄδειασε τόν ἑαυτό Του γιατί ἄνεκδοξος καί ἀνεκδοξός τήν δόξα Του καί τό μεγαλεῖο τῆς θεότητός Του καί ἐκάθισε ἐκεῖ πού δέν ἦταν καί ἐγενε δούλος γιά χάρη τοῦ ἀνθρώπου, μολονότι εἶναι ὁ Κύριος καί Θεός τῶν πάντων». Καί συνεχίζει ὁ ἱερός πατήρ: «Ὁ Μεσσίας Χριστός ἦταν καί Ἀνατολή, δηλαδή Ἥλιος δικαιοσύνης. Διότι ἀνυψώθηκε καί ἄπλωσε λαμπρό τό Φῶς Του ἐκεῖ ὅπου ζούσαμε στό σκοτάδι, καί ἐύρισκόμενοι σέ νυχτιά καί ὕπνωση πνευματική ἀπό τίς κοσμικές εὐχαριστήσεις μέ σκοτεινό τόν νοῦν μας, μάς ἀφύπνισε σέ ἐγρήγορη πνευματική καί μάς ἐλάμπρυνε μέ τήν θεία Χάρη Του. Ὀνομάζεται, λοιπόν, Ἀνατολή γιατί Αὐτός εἶναι τό ἀληθινό Φῶς καί ἡ ἀνέσπερη ἡμέρα καί ἡ λάμψη πού ἀνατέλλει στό νοῦν μας καί φαειρύνει τίς καρδιές μας».

Ἐπίσης, ὁ ἴδιος Προφήτης ἀναφερόμενος στήν συμβολική στέψη τοῦ ἀρχιερέως Ἰησοῦ, υἱοῦ τοῦ Ἰωσεδέκ καί προφητεύοντας τόν θρίαμβον τοῦ Μεσσία Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος συνδυάζει στό πρόσωπό Του τό βασιλικό καί τό ἀρχιερατικό ἀξίωμα, λέγει: *«ἰδοῦ ἀνὴρ, ἀνατολή ὄνομα αὐτῷ, καί ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀνατελεῖ καί οἰκοδομήσει τόν οἶκον Κυρίου»* (Ζαχ. στ', 12). Δηλαδή, ὅταν ἔλθει τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ Θεός θά ἀναστήσει μέγα ἀρχιερέα καί τό ὄνομά του εἶναι Ἀνατολή, θά ἀνατελεῖ ἀπό τόν τόπο πού εὐρίσκεται καί θά ὑψωθεῖ. Τό Ἑβραϊκό κείμενο ἀντί τῆς λέξεως Ἀνατολή ἔχει τήν λέξη Βλαστός. Ὁ «Βλαστός» θά ξεφυτρώσει ἀπό τήν γῆ, ἀπό τήν ρίζα τοῦ Δαβίδ, δεδομένης τῆς ἐννοιολογικῆς συναφείας τοῦ ἀνατέλλω καί ἀναθάλλω, δηλαδή ἀναβλαστάνω.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας καί πάλιν ἐπισημαίνει: *«Ἰδοῦ ἀνὴρ, Ἀνατολή ὄνομα αὐτῷ· τό δέ, Ἀνατολή τῶν Ἑβραίων ἡ ἐκδοσις τῷ τοῦ βλαστήματος ὄνομα κατεσήμηνε»*. «Καί ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀνατελεῖ, τούτέστιν, ἐκ τῆς ρίζης αὐτοῦ ἀναφύσει». Καί συνεχίζει ὁ ἅγιος πατήρ: «Κατάλαβε, λοιπόν, ὅτι αὐτός ὁ Χριστός εἶναι ἡ Ἀνατολή, δηλαδή τό βλάστημα, γιά τό ὅποιο μίλησε ὁ προφήτης Ἡσαΐας. Κι ἐμεῖς ἀνατείλαμε, ἀναβλαστήσαμε κάτω ἀπό Αὐτόν. Γιατί ὁ Χριστός ἐγενε ρίζα τῆς ἀνθρωπότητος. Τήν πρώτη φορά ἐβλαστήσαμε ἀπό τόν Ἀδάμ στή φθορά καί στό θάνατο καί τήν δεύτερη φορά μέ τήν πίστη, ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα, ἐβλαστήσαμε ἀπό τόν Χριστό στή ζωή καί τήν ἀφθαρσία».

Ὅπως, λοιπόν, ὁ ἀρχιερεὺς στήν Παλαιά Διαθήκη ἀνατέλλει ὡς ἐνεργό καί χρήσιμο ὄργανο στήν ἀνοικοδόμηση τοῦ Ναοῦ ἔτσι καί ὁ «ἀνὴρ», ὁ μέγας Ἀρχιερεὺς Χριστός, τοῦ ὁποῖου τό ὄνομα εἶναι «Ἀνατολή», θά εἶναι ὁ μοναδικός οἰκοδόμος τοῦ πνευματικοῦ ναοῦ, τοῦ πνευματικοῦ οἰκοδομήματος, τῆς Ἐκκλησίας: *«καί οἰκοδομήσει τόν οἶκον Κυρίου»*. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι *«οἶκος πνευματικός»* (Ἀ' Πέτρ. β', 5) *«νάος ἅγιος»* (Ἐφ. β', 21).

Λαμπρή προφητική ἀναφορά τῆς Μεσσιανικῆς αὐτῆς λέξεως *«ἀνατολή»* συναντᾶμε καί στόν προφήτη Ἰερεμία: *«καί ἀναστήσω τῷ Δαυῖδ ἀνατολήν δικαίαν καί συνήσει καί ποιήσει κρίμα καί δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς»* (Ἰερ. κγ', 5). Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος σημειώνει ὅτι ἡ ἀναφορά αὕτη λέγεται περὶ τοῦ Χριστοῦ *«ἐγκεκρυμμένως»*.

Ἐπειδὴ λοιπόν ὁ Θεός εἶναι νοητόν Φῶς, καί ἡλιος δικαιοσύνης καί μέσα στήν Ἁγία Γραφή ὁ Χριστός ἔχει ὀνομασθεῖ Ἀνατολή, πρέπει νά ἀφιερώνουμε σ' Αὐτόν τήν ἀνατολή γιά τήν προσκύνησή μας, διότι κάθε ὠραῖο πρέπει νά τό ἀποδίδουμε στό Θεό ἀπό τόν ὅποιο προέρχεται κάθε ἀγαθό. Δέν προσκυνοῦμε πρὸς τήν ἀνατολή χωρὶς λόγο καί κατά τύχη, ἀλλά ἐπειδὴ ἔχουμε κατασκευασθεῖ ἀπό ὄρατῆ καί ἀόρατῆ φύση, δηλαδή ἀπό νοητὴ καί αἰσθητὴ, προσφέρουμε καί στόν Δημιουργό διπλή

καί τήν προσκύνηση, ὅπως ἀκριβῶς ψάλλουμε μέ τό νοῦ καί τά σωματικά χεῖλη, καί βαπτιζόμεθα «ὕδατι τε καί Πνεύματι», καί ἐνωσόμεθα μέ τόν Κύριο μέ δύο τρόπους, δηλαδή μέ τό νά μετέχουμε στά μυστήρια καί στήν Χάρη τοῦ Πνεύματος (Ἁγ. Ἰωάννης Δαμασκηνός).

Λέγει, λοιπόν, ὁ προφητάναξ Δαυῖδ: «*Αἰ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ἄσατε τῷ Θεῷ, ψάλατε τῷ Κυρίῳ τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τόν οὐρανόν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς*»(Ψαλμ.66, 33-34). Καί ἀκόμη λέγει ἡ Ἁγία Γραφή: «*Ἐφύτευσεν ὁ Θεός παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς, ἐνθα τόν ἄνθρωπον, ὃν ἐπλασεν, ἔθετο*» (Γεν. 2, 8), τόν ὁποῖον ὅταν παρέβη τήν ἐντολή, τόν ἐδιώξε, καί τόν ἔφερε νά κατοικήσει «*ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς*» (Γεν. 3, 24), δηλαδή στά δυτικά. Προσκυνοῦμε, λοιπόν, τόν Θεό ἀναζητώντας τήν ἀρχαία πατρίδα μας καί ἀτενίζοντας πρὸς αὐτή. Ἀκόμη, καί ἡ σκηνή τοῦ Μωυσέως εἶχε ἐστραμμένο τό καταπέτασμα (Ἐξοδ. 37, 5) καί τό ἱλαστήριο (Λευίτ. 16, 14) πρὸς τήν ἀνατολή. Καί ἡ φυλή τοῦ Ἰούδα, τοῦ γιου τοῦ Ἰακώβ, ἐπειδὴ ἦταν περισσότερο ἀξιότιμος, παρετάχθη πρὸς τὰ ἀνατολικά (Ἀριθμ. 2, 3). Ἀλλά καί στόν περιφημο ναό τοῦ Σολομώντος ἡ πύλη (Ἰεζεκ. 8, 16) τοῦ Κυρίου εὕρισκετο στά ἀνατολικά. Καί ὁ Κύριος ὅταν ἦταν στό Σταυρό ἐβλεπε πρὸς τὰ δυτικά· ἔτσι Τόν προσκυνοῦμε ἀτενίζοντας πρὸς Αὐτόν ἀνατολικά. Καί κατὰ τήν Ἀνάληψή Του ἐφέρετο ἐπάνω πρὸς τήν ἀνατολή· ἔτσι Τόν προσεκύνησαν οἱ ἀπόστολοι, ἔτσι θά ἔλθει, μέ ὁποῖον τρόπο (Πράξ. 1, 11) Τόν εἶδαν νά κατευθύνεται στόν οὐρανό, ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε: «*Ὡσπερ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπό ἀνατολῶν καί φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καί ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου*»(Ματθ. 24, 27). Προσμένοντας Αὐτόν προσκυνοῦμε πρὸς τὰ ἀνατολικά.

Χριστιανοί μου!

Μέσα στήν ἐρεβώδη νυχτιά τῆς μακρᾶν ἀπό τόν Τριαδικό Θεό καί τήν Ἐκκλησία ἐποχῆς καί κοινωνίας μας προσδοκοῦμε τόν Γεννηθέντα Χριστό ὡς Ἀνατολή πού θά λαμπρύνει τόν κόσμο μας, προσκυνοῦμε τόν Γεννηθέντα Χριστό ὡς Ἀνατολή πού θά ἀναβλαστήσει τήν ζωὴ μας!

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2018

Μέ πατρικές εὐχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

Ἀπολυτίκιον εἰς τὴν Τεράν Εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ἀγιογαλούσαινας

Ποιηθέν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. ΜΑΡΚΟΥ, ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῆς εἰκόνας ταύτης εἰς τόν Ἱ. Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου κατὰ τὰς λατρευτικὰς Συνάξεις τῆς 10ης καί 11ης Νοεμβρίου 2018, ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς μνήμης τῶν Πολιούχων τῆς Χίου ἁγίων Μηνᾶ, Βικτωρος καί Βικεντίου καί τῶν Ἐλευθεριῶν τῆς Χίου ἀπὸ τόν Τουρκικόν ζυγόν τό 1912.

Ἦχος πλ. α' (Τὸν συνάναρχον Λόγον)

Ἐκ μαζῶν σου τό γάλα ῥέει τῆς Πίστεως, τό θηλάζον ἐνθέως τῆς νήσου Χίου λαόν, καί ἐκ σπηλαίου σου σταλάζεις τὰς χάριτας, ὡς ἐξ ἐκείνου Βηθλεέμ, ὅτε ἔτεκες, Ἀγνή, τόν Θεῖον τῆς Ἐκκλησίας, Δομήτορα καί Προστάτην καί Λυτρωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ**

• • •

- Ἐκδότης: Ἡ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Τερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν - Κών. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ. Ἰστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαιρετές δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπὲρ τοῦ κατηχητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΟΜΙΛΙΑ
ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ
κ. ΙΕΡΟΘΕΟΥ
ΕΙΣ ΤΟΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΝΑΟΝ ΧΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗΝ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ
ΤΗΣ 11^{ΗΣ} ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Δοξάζω τόν Θεόν, Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς, τίμιο Πρεσβυτέριον και αγαπητοί έν Χριστώ αδελφοί, διότι με άξιωσε σήμερα, αύτήν τήν ένδοξη ήμέρα για τήν νήσο αύτή τής Χίου και για τόν Ιερό αύτό Ναό, νά έρθω από τήν Ναύπακτο, για νά λειτουργήσω σ' αύτόν τόν ύπέροχο ναό, τήν ήμέρα τών Αγίων ένδόξων Μηνά, Βικτωρος και Βικεντίου, που πανηγυρίζει αύτός ό Ιερός Ναός, που είναι και οι παλιόχοι αύτης τής νήσου και συγχρόνως διότι γιορτάζουμε και τά Έλευθέρια τής νήσου αύτης, από μία πολύ μεγάλη σκλαβιά και απέκτησε ή νήσος αύτή τήν έλευθερία της, όπως και όλη ή ύπόλοιπη Ελλάδα.

Αύτά συνδέονται πάρα πολύ στενά μεταξύ τους, γιατί ή Έκκλησία και τό Έθνος είναι ένωμένα και δέν μπορεί ποτέ νά ξεχωρίσουν, από τήν έποχή του Όμήρου μέχρι σήμερα. Ακόμη και αύτή ή άρχαία ελληνική φιλοσοφία έκανε λόγο για τόν Θεό, με τόν δικό της κάθε φορά τρόπο.

Θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό τό ότι ήρθα σήμερα με τήν εύγενή πρόσκληση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου κυρίου Μάρκου και αγαπητού έν Χριστώ αδελφου από πολλά χρόνια, και συλλειτουργήσαμε στόν Ιερό αύτό Ναό με έκλεκτούς Αρχιερείς, όπως τόν Μητροπολίτη Νέας Ίωνίας Γαβριήλ και τόν Μητροπολίτη Μάνης Χρυσόστομό, μαζί βέβαια με τόν οικείο Ιεράρχη και άλλους αγαπητούς έν Χριστώ αδελφούς Ιερείς και Διακόνους.

Και επειδή ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης σας μου ανέθεσε τήν διακονία του θείου Λόγου, θά ήθελα νά κάνω μία σύντομη έρμηνευτική ανάλυση τής σημερινής Εύαγγελικής περικοπής, που αναφέρεται στην περιφήμη παραβολή, τήν όποία είπεν ό Χριστός, τήν παραβολή του καλού Σαμαρείτου. Έχει πάρα πολλά στοιχεία νά μάς πη, γιατί αύτή ή παραβολή του Χριστού μάς παρουσιάζει στην πραγματικότητα όλη τήν Ιστορία του ανθρωπίνου γένους.

Αρχίζει ή παραβολή αύτή με τήν φράση «άνθρωπός τις κατέβαινε από Ιερουσαλήμ εις Ιεριχώ και λησταίς περιέπεσεν». Σέ αύτήν τήν φράση περιλαμβάνεται όλη ή Ιστορία του ανθρωπίνου γένους.

Κατά τήν έρμηνεία του άγιου Ιωάννου του Χρυσόστομου, αυτού του έκπληκτικού έρμηνευτου τών Γραφών και τής συγκεκριμένης παραβολής, τό ότι λέγει ότι ό άνθρωπος κατέβαινε από τήν Ιερουσαλήμ στην Ιεριχώ,

σημαίνει ότι περιέπεσε από τό ούράνιο πολιτεύμα στό τής άπάτης του διαβόλου πολιτεύμα.

Έχουμε, δηλαδή, δύο πολιτεύματα, κατά τόν άγιο Ιωάννη τόν Χρυσόστομο.

Τό πρώτο πολιτεύμα είναι τό πολιτεύμα τό ούράνιο, τό πολιτεύμα του ούρανού. Στην πραγματικότητα αναφέρεται στόν προπρωτικό άνθρωπο, στόν Αδάμ και στην Εύα, άμέσως μετά τήν δημιουργία τους μέχρι τής πτώσεως, και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό για τήν όρθόδοξη θεολογία μας. Δέν μπορεί κανείς νά μιλήσει για όρθόδοξη θεολογία και για τίς συνέπειες και τίς εφαρμογές της στην κοινωνική και προσωπική μας ζωή, άν δέν εξετάσει τόν προπρωτικό άνθρωπο, για τό πώς ζούσε ό Αδάμ και ή Εύα πρό τής πτώσεως.

Έχουμε, λοιπόν, τό ούράνιο πολιτεύμα, στό όποίο ό Αδάμ και ή Εύα ζούσαν μέσα σε μία θεία λειτουργία, στην πραγματικότητα είχαν κοινωνία με τόν Θεό και με τους Αγγέλους, ό νοϋς του Αδάμ και τής Εύας ήταν όλος φωτεινός και άνοιχτός προς τά άγγελικά πνεύματα και κυρίως στό άκτιστο φώς του Θεού, ήταν μία θεία ούράνια λειτουργία στόν παράδεισο.

Και από τήν ούράνια αύτή Ιερουσαλήμ, τό ούράνιο αυτό πολιτεύμα, ό άνθρωπος έπεσε στό δεύτερο πολιτεύμα, στό τής άπάτης του διαβόλου τουτο πολιτεύμα, έγινε μεταπτωτικός άνθρωπος, φόρεσε τους δερμάτινους χιτώνες τής φθορότητας και τής θνητότητας. Και γνωρίζουμε από τήν πείρα μας όλον αύτόν τόν άνθρωπο, ό όποίος είναι μεταπτωτικός και ζη σε αύτήν τήν άπάτη του διαβόλου.

Όλα έξαπατούν τόν άνθρωπο.

Θά πη ό Εύαγγελιστής Ιωάννης ό Θεολόγος για τήν έπιθυμία τής σαρκός και τήν έπιθυμία τών όφθαλμών και τήν άλαζονεία του βίου, τά όποια δέν είναι από τόν Πατέρα, αλλά από τόν κόσμο (Α΄ Ιω. α΄, 16). Τά πάντα μάς έξαπατούν, διότι ό άνθρωπος πλάστηκε από τόν Θεό νά έχει φωτισμό νοός. Ό προπρωτικός άνθρωπος είχε φυσικό θέλημα και αυτό έκινείτο προς τόν Θεό αύτεξουσίκως, είχε δηλαδή αύτεξούσιο φυσικό θέλημα. Τι σημαίνει αύτεξούσιο φυσικό θέλημα; Ότι αύτό τό φυσικό θέλημα ήταν αύτεξούσιο, κανείς άλλος δέν μπορούσε νά τό όριση, πάρα μόνον ό ίδιος μπορούσε νά όριση τήν φορά και τήν όρμή του προς τόν Θεό.

Έτσι λειτουργούσε στό ούράνιο εκείνο πολιτεύμα ό άνθρωπος. Σήμερα δέν μπορούμε νά τά καταλάβουμε αυτά καλά, γιατί δυστυχώς ταυτίζουμε τό αύτεξούσιο με τήν προαίρεση και με τήν έλευθερία. Ενώ είναι διαφορετικές καταστάσεις. Άλλο είναι τό αύτεξούσιο φυσικό θέλημα, άλλο είναι ή προαίρεση ως δυνατότητα έπιλογής και άλλο είναι ή έλευθερία από τήν έξάρτηση και τήν υποδούλωση στα πάθη.

Και έτσι έπεσε ό άνθρωπος στό τής άπάτης του διαβόλου τουτο πολιτεύμα. Και απέκτησε γνωμικό θέλημα. Τό φυσικό θέλημα έγινε γνωμικό θέ-

λημα, δηλαδή έχει δυνατότητα επιλογής. Όλη ή δυτική φιλοσοφία μιλά για την ελευθερία ως δυνατότητα επιλογής. Όμως αυτό δείχνει την άτελεια της ανθρωπίνης φύσεως. Το να κάνει ο άνθρωπος επιλογές και πολλές φορές υφίσταται σύγχυση και κάνει επιλογές σύμφωνα με τα πάθη τα οποία υπάρχουν μέσα στον άνθρωπο, αυτό τον οδηγεί στην δουλειά.

Γι' αυτό και λέγει η παραβολή «λησταίς περιέπεσαν». Ο άνθρωπος έπεσε σε ληστές. Αυτός ο οποίος ήταν ούράνιος άνθρωπος, που κατοικούσε στο ούράνιο πολίτευμα, έπεσε σε ληστές που τον πλήγωσαν βαθιά. Και δεν έννοούμε μόνο σωματικές πληγές, αλλά ψυχικές, ψυχολογικές και πνευματικές πληγές. Διότι μέσα στην καρδιά του ανθρώπου είναι η φοβερή πληγή. Τα έξωτερικά εύκολα θεραπεύονται, τα έσωτερικά όμως, οι πληγωμένες καρδιές από απουσία αγάπης ανθρώπων και κυρίως αγάπης Θεού, αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα. Και ήταν πληγωμένος και βασανισμένος αυτός ο άνθρωπος, ο οποίος κατέβηκε από την Ιερουσαλήμ στην Ίεριχώ, από το ούράνιο πολίτευμα στο της απάτης του διαβόλου πολίτευμα.

Βεβαίως μετά την πτώση αναπτύχθηκαν πολλές θρησκείες, ως ύποκατάστατα της ούράνιας ζωής που ζούσε ο Άδάμ και η Εύα στον Παράδεισο, που ήταν άτελη ύποκατάστατα της ούράνιας πολιτείας, του ούρανού πολιτεύματος. Γι' αυτό, κατά την παραβολή πέρασε ο Ίερεύς και ο Λευίτης και τον αντιπαρήλθαν. Αυτό σημαίνει ότι δεν ήθελαν και δεν μπορούσαν να τον θεραπεύσουν.

Έτσι η Εκκλησία, η οποία ήταν στο ούράνιο πολίτευμα, γιατί η πρώτη Εκκλησία δημιουργήθηκε στον Παράδεισο και ήταν η κοινωνία του ανθρώπου με τον Θεό και τους Αγγέλους, τώρα έπεσε και έχουμε την πτώση της Εκκλησίας. Έχουμε, λοιπόν, τώρα τον άνθρωπο πεσμένο, ταλαιπωρημένο, βασανισμένο, πληγωμένο, σωματικά και ψυχικά.

Ποιός μπορεί να τον θεραπεύσει; Όλες οι θρησκείες που εμφανίστηκαν και εμφανίζονται είναι άνικανες να θεραπεύσουν πραγματικά τον άνθρωπο. Γιατί; Διότι η θρησκεία έχει μερικά γνωρίσματα τα οποία δεν μπορούν να θεραπεύσουν τον άνθρωπο, που είναι η μαγεία, ως έξευμνιση του Θεού, η δεισιδαιμονία, ως ταύτιση του Θεού με την κτίση, και ο μυστικισμός, ως έπαιναφορά της φύσει άθανάτου ψυχής στον αγέννητο κόσμο των ιδεών. Αυτά είναι τα τρία γνωρίσματα της θρησκευτικότητας που δεν μπορούν να βοηθήσουν τον άνθρωπο, δεν κάνουν την διάκριση μεταξύ ακτίστου και κτιστού, δεν κάνουν την διάκριση μεταξύ του υλικού κόσμου και του ανθρώπου, ο οποίος άνθρωπος είναι η περιλήψη όλης της δημιουργίας.

Γι' αυτό και έρχεται ο Χριστός, ο καλός Σαμαρείτης που διαλύει και καταστρέφει τις θρησκείες, οι οποίες δεν μπορούν να βοηθήσουν τον τραυματισμένο άνθρωπο και δεν μπορούν να τον οδηγήσουν στον Θεό. Ο καλός Σαμαρείτης, ο Χριστός, αφού καθάρισε τις πληγές του ανθρώπου, τον έβαλε επάνω στο σώμα Του, τον έκανε μέλος του σώματός Του και τον οδήγησε

στο Πανδοχείο, δηλαδή την Εκκλησία, που είναι το Σώμα Του, για να τον θεραπεύσει.

Έτσι, ο Χριστιανισμός δεν είναι θρησκεία, είναι Εκκλησία και Εκκλησία σημαίνει ενότητα, ενότητα μεταξύ Θεού και ανθρώπων, ενότητα μεταξύ όλων των ανθρώπων. Μέσα στην Εκκλησία αποβάλλει κανείς την φιλαυτία, που είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στον άνθρωπο και αποκτά φιλοθεία και φιλανθρωπία. Δεν μπορεί να είναι κανείς φιλόθεος και φιλάνθρωπος εάν είναι φιλαυτος. Το να έχει κανείς, κατά τον άγιο Μάξιμο τον Όμολογητή, αγάπη προς το σώμα του, αυτό σημαίνει φιλαυτία, είναι η άλατος του σώματος φιλία, αυτό είναι εκείνο που τον απομακρύνει από την φιλοθεία και την φιλανθρωπία.

Έρχεται, λοιπόν, ο καλός Σαμαρείτης, ο Χριστός, και καταργεί την θρησκεία και κάνει Εκκλησία. Και αν εμφανιζόταν ο Χριστιανισμός τον 21ον αιώνα, έλεγε ένας άειμνηστος καθηγητής, δεν θα τον καταλαβαίναμε ούτε ως άρχηγό μιας θρησκείας, ούτε ως έναν κοινωνιολόγο, ούτε ως έναν έπαιναστάτη, ούτε ως έναν φιλόσοφο, αλλά ως έναν ιατρό και θεραπευτή. Και την Εκκλησία θα την καταλαβαίναμε ως ένα νοσοκομείο, που θεραπεύει τον άνθρωπο, τον κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα από που είναι, από που κατάγεται, τι φυλή έχει, και τι γλώσσα έχει, αρκεί να είναι μέλος της.

Και τι σημαίνει θεραπεία; Σημαίνει ότι πρέπει ο άνθρωπος από την ιδιστελή αγάπη να φθάσει στην ανιδιοτελή αγάπη. Όλοι μιλάνε σήμερα για την αγάπη. Αλλά δεν μιλάνε για το «πώς» θα αποκτήσουμε πραγματική αγάπη. Όλοι μιλάνε για το «τι είναι ο Θεός», αλλά δεν μας λένε, «πώς» θα αποκτήσουμε γνώση και κοινωνία με τον Θεό. Όλοι μιλάνε για το «τι είναι ο Άγιος», δεν μας μιλάνε «πώς» πρέπει να φθάσουμε και να γίνουμε Άγιοι.

Τι να το κάνει κανείς να υπάρχει ένα νοσοκομείο, να έχει τον τίτλο του νοσοκομείου, αν δεν έχει έπιστημονική ιατρική μεθοδολογία για να θεραπεύει τους άσθενείς; Η Εκκλησία είναι πνευματικό Νοσοκομείο που θεραπεύει τον τραυματισμένο άνθρωπο, και από το κατ' εικόνα τον οδηγεί στο καθ' όμοιωσιν.

Αυτό φαίνεται καθαρά σε έναν από τους Κανόνες της Εκκλησίας, της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου. Αφού οι Πατέρες στην Σύνοδο αυτή ρύθμισαν διάφορα κανονικά και έκκλησιαστικά θέματα, στο τέλος, στον έκταστο δεύτερο κανόνα καταλήγουν στο ότι ο Έπίσκοπος και ο Ίερεύς είναι οι Ιατροί που οικονομούν σοφώς τον προς την άνω λαμπροφορίαν καλούμενον άνθρωπον.

Έτσι, ο άνθρωπος της παραβολής που άκούσαμε σήμερα ήταν στην Ιερουσαλήμ, πήγαινε προς την Ίεριχώ, που είναι μια κατάβαση, περιέπεσε σε ληστές και τώρα πρέπει να θεραπευθεί. Γιατί; Για να πορευθεί στην άνω λαμπροφορία.

Αυτός είναι ο σκοπός της Εκκλησίας μας. Αυτό είναι το δράμά μας. Αυτό είναι το βαθύτερο έργο του Χριστού. Έτσι έζησαν οι Άγιοι. Αυτό έζησε ο άγιος Μηνάς και οι άλλοι άγιοι Βίκτωρ και Βικέντιος, αλλά και οι άλλοι άγιοι που γιορτάζουν σήμερα. Αυτοί ανέβηκαν στην άνω λαμπροφορία, ζώντας μέσα στην Εκκλησία.

Και καλούμαστε σήμερα και εμείς να τους μιμηθούμε και να αποκτήσουμε την πραγματική ελευθερία. Γιατί η πραγματική ελευθερία είναι η αποδέσμευση από κάθε εξάρτηση σωματική και ψυχολογική. Στην πραγματικότητα, ελευθερία είναι ο άνθρωπος να έχει φυσικό θέλημα και αυτεξουσίως να κινείται προς τον Θεό και διά του Θεού να ρυθμίζει όλα τα πράγματα της ζωής του.

Και αυτό είναι απαραίτητο, γιατί στον 19^ο και τον 20^ο αιώνα έχει ακουσθή η φράση ότι «ο Θεός απέθανε», έγινε λόγος για τον θάνατο του Θεού, και αυτό είχε ως αποτέλεσμα ότι «δίχως Θεό όλα επιτρέπονται». Στην εποχή μας ακούγεται ένα άλλο σύνθημα, ότι «ο πλησίον απέθανε», δηλαδή ζούμε τον θάνατο του πλησίον, τον θάνατο του ανθρώπου, γιατί όταν πεθαίνει ο Θεός, όλα στην συνέχεια επιτρέπονται, πεθαίνει και ο άνθρωπος.

Αυτήν την σημαντική ημέρα που βρισκόμαστε στην μυροβόλα Χίο, με την πρόσκληση του αγαπητού σέ δλους μας και σεβαστού Ποιμενάρχου σας, βλέπουμε την Ιστορία του ανθρώπου μέσα από την προοπτική της παραβολής του καλού Σαμαρείτου.

Καταλαβαίνουμε ότι η ελευθερία είναι ελευθερία «από», δηλαδή απεξάρτηση από κάτι, αλλά κυρίως είναι ελευθερία «πρός» κάτι. Η ελευθερία δεν είναι μόνο αρνητική, αλλά είναι και θετική. Είναι αυτεξουσία φυσική κίνηση «πρός κάτι», προς τον Θεό, προς την αγάπη, και συνδέεται πάρα πολύ στενά η ελευθερία με την αγάπη. Αγάπη χωρίς ελευθερία είναι δικτατορία με την έννοια ότι «σε αγαπώ και σε κάνω ό,τι θέλω και δεν σου αφήνω την ελευθερία σου». Και ελευθερία χωρίς την αγάπη είναι μία αναρχία, με την έννοια «είμαι ελεύθερος και κάνω ό,τι θέλω και δεν ύπολογίζω κανέναν».

Άρα οι Άγιοι μας σήμερα και η Έθνική αυτή Έπέτειος μας δείχνουν πώς πρέπει να ζούμε συνδυάζοντας και ζώντας την Αγάπη ως Ελευθερία, δηλαδή, να λέμε και να ζούμε «σε αγαπώ και σε βομαί την ελευθερία σου». Αλλά συγχρόνως και να ζούμε και την ελευθερία ως αγάπη, δηλαδή να λέμε «είμαι ελεύθερος και αγαπώ». Και η αγάπη είναι κένωση, θυσία, προσφορά, σταυρός.

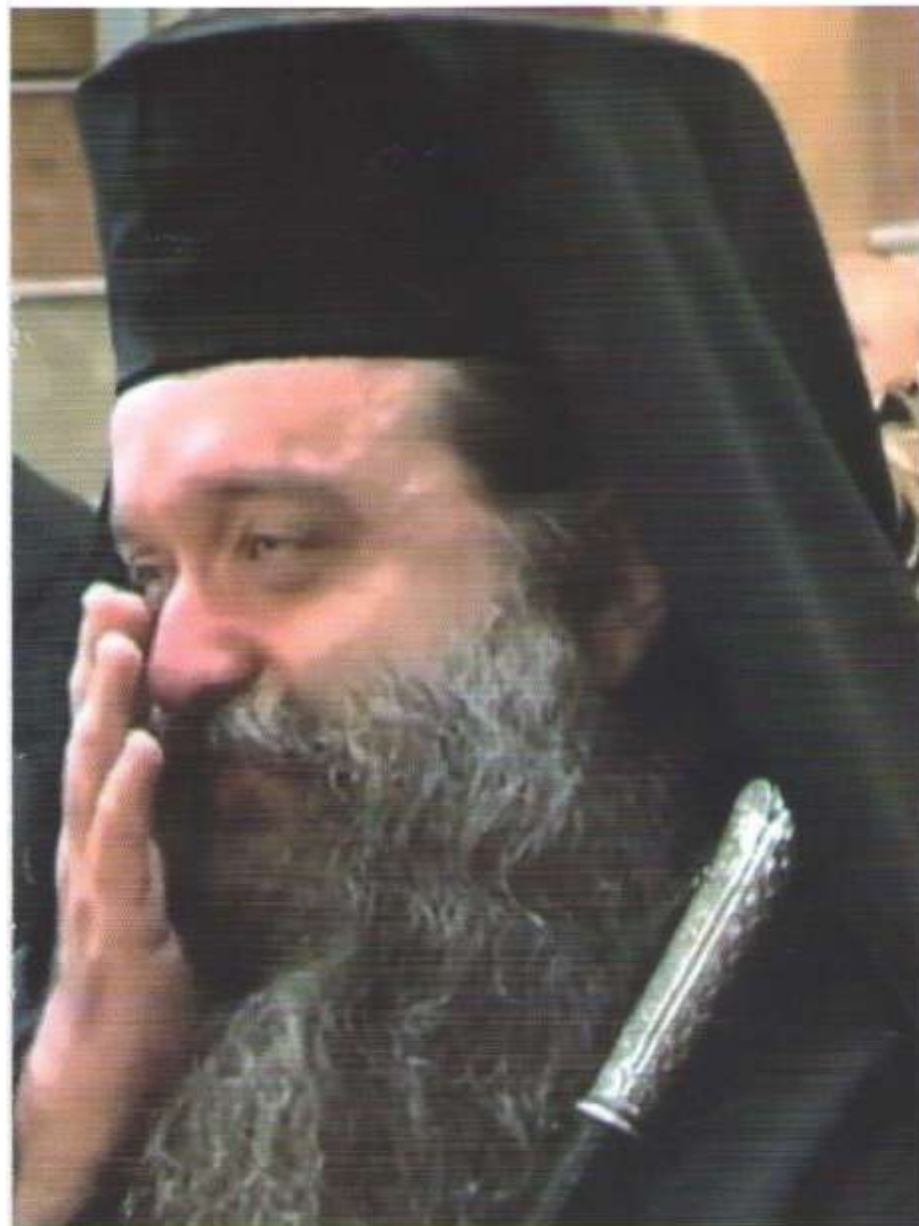
Οι Άγιοι Μηνάς, Βίκτωρ και Βικέντιος να είναι προστάτες μας και να μας δώσουν αυτήν την πραγματική ελευθερία και την αληθινή αγάπη, να ζούμε το ούράνιο πολίτευμα ακόμη και όσο ζούμε εδώ στην γη. Αμήν.

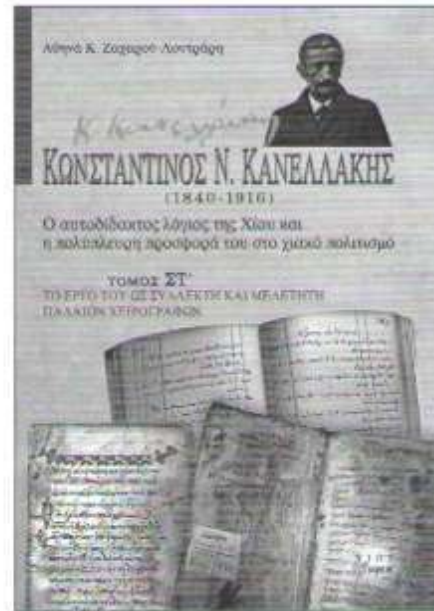
Η Χορωδία της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Γ. Μ. Χίου φάλλει ύμνους των Χριστουγέννων (22.12.2018).

Η Χορωδία του Συλλόγου Γεωφιλτών Χίου «ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ» κατά την Χριστουγεννιάτικη έκδλωση της Γ. Μητροπόλεως Χίου (22.12.2018).

ας ή γή» (Κ. Παλαμάς).

Ο Στ΄ τόμος από το 7τομο έργο της κ. Αθηνάς Κ. Ζαχαρού - Λουτράρη, Ιστορικού Δρος - Συγγραφέως - Έρευνητού, «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΚΑΝΕΛΛΑΚΗΣ (1840 - 1916)».

Είς τόν τόμον αυτόν έρχονται είς τό φώς πραγματικοί θησαυροί δε΄ άπαντα τά σημαντικά γεγονότα της Χιακής ιστορίας, τας σφαγάς τοΰ 1822, τοΰς σεισμούς τοΰ 1891, τήν άπλευθείρασιν τοΰ 1912, καθώς και Έκκλησιαστικά, Διοικητικά, Κοινοτικά, Έκπαιδευτικά, Νοσοκομιακά, Δανειακά, Ασφαλιστικά θέματα και ποικίλα άλλα, όπως όθωμανικά χειρόγραφα και ένας μεγάλος κατάλογος τών ιστοπόρων της Χίου.

Ο Στ΄ τόμος τοΰ έργου «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΚΑΝΕΛΛΑΚΗΣ (1840 - 1916)» - Τό έργο του ως συλλέκτη και μελετητή παλαιών χειρογράφων» έτυπώθη τή χορηγεία τών Εκδόσεων «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» της Ίερής Μητροπόλεως Χίου, Φαρών και Οίνουσσών.

Το έργο έβραβεύθη υπό της Ακαδημίας Αθηνών με τό βραβείον Έλένης και Πάνου Φημένου είς τήν Τάξιν τών Γραμμάτων και Τεχνών.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν βραβεύει τὴν κ. Α. Λουτράκη διὰ τὸ ἔργον της διὰ τὸν Κ. Κανελλάκη (21.12.2018).

Ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου (30.12.2018).

Ἀθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2018

Πρὸς τὸν
Μητροπολίτη Χίου, Ψαρῶν & Οἰνουσσῶν
Κ.κ. Μάρκο

Ἰερασιμώτατε,

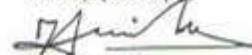
Ἐπιστρέφοντας στὴν Ἀθήνα με τὶς ἀναθότερες τῶν ἀναμνήσεων ἀπὸ τὴν διήμερο θερμὴ φιλοξενία στὴν πανέμορφη Χίο, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκδηλώσω εὐγνωμόνως πρὸς τὴν Ἀγιότητά Σας τὴν συγκίνησή μου καὶ τὶς ἐκ βάθους καρδίας εὐχαριστίες μου γιὰ τὴν ἀπονόμη σὲν ταπεινότητά μου τῆς υψηλῆς τιμητικῆς διακρίσεως τοῦ παρασημοῦ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἁγίου Ἰσίδωρος, ἰδιαίτερα μάλιστα γιὰ τὸ σκεπτικὸ που τὴν συνόδευσε.

Σας εὐχαριστῶ ἐπίσης γιὰ τὴν ἐκτενῆ καὶ μάλιστα ἰδιαίτερα ἐπαινετικὴ – ἀν καὶ καθ' ὑπερβολὴν - παρουσίαση τῆς καθόλου δραστηριότητάς μου, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὴν ἀθλητικὴ, με ἀναφορὰ Σας σὲ κάποιες λεπτομέρειες, τὶς ὁποῖες ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐγὼ δὲν ἐγνώριζα. Σας εὐχαριστῶ ἀκόμη γιὰ τὴν μνημόνευση πνευματικῶν, ἐθνικῶν καὶ κοινωνικῶν ἔργων μου στὸ πλαίσιο τῶν καθηκόντων μου, ὅπως αὐτὰ καθορίζονται ἀπὸ τὶς ἐκάστοτε θέσεις που ὁ Πανάγαθος με ἀξίωσε νὰ διακονήσω, καὶ βεβαίως ἀπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς Ἑλληνα πολίτη. Εἶμαι υπερῆφανος, ἐπειδὴ εἶμαι Ἕλληνας καὶ γιὰ τὴν ἐθνικὴ μου ταυτότητα με τὰ τρία κυρίαρχα χαρακτηριστικὰ τῆς, *Γλῶσσα, Ἱστορία, Θρησκεία*. Γι' αὐτὰ ἀγωνίστηκα ἀλλὰ καὶ θὰ ἀγωνίζομαι στὸ μέλλον, διότι εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα καὶ με τὴ *συνέχεια, ἐπιβίωση καὶ προοπτικὴ* τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Εὐχομαι ὁ Θεὸς νὰ Σας δίνει υγεία, μακροχρόνιωση, δύναμη καὶ φώτιση γιὰ νὰ συνεχίσετε τὸ θεάρεστο ποιμενικὸ ἔργον Σας, που με μεγάλη ἐπιτυχία, ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια ἐπιτελεῖτε.

Ἀσπαζόμενος τὴν σκεπτὴν δεξιάν Σας, διατελῶ

Μετ' εὐαιρέτου τιμῆς

Α. Ν. Κουνδάς

Η ΣΑΡΚΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος... Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (Ιω. α' 1, 14).

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοὶ ἀνέπτυξαν ἀξιόλογες φιλοσοφικὲς ἀπόψεις περὶ Λόγου. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐθεολόγησε ὅτι ὁ Λόγος πού ἀναζητοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τὸ δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, πού προαιώνιος καὶ συνάναρχος μὲ τὸν Πατέρα ἔλαβε σὰρκα καὶ εἰσηλθε στὸν κόσμον μᾶς ὡς Θεάνθρωπος. Ἔτσι ὁ κόσμος ἐγνώρισε τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι καὶ ὁ ὑπέρτατος λόγος τοῦ κόσμου.

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος, ἀντιμετωπίζων τοὺς Ἀρειανούς, εἰδίδαξε ὅτι δὲν νοεῖται Θεὸς Πατὴρ χωρὶς Λόγον, ἄ-λογος. Ἀλλ' οὔτε ἡ δημιουργία τοῦ Θεοῦ νοεῖται χωρὶς τὸν ὑπέρτατο Λόγο Χριστό, διὰ τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα ἐδημιουργήθησαν, συνεχονται, ἀνακεφαλαιώνονται καὶ ὁδηγοῦνται στὸ κατὰ Θεὸν τέλος. Κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον: *«Τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισταὶ· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας»* (Κολ. α', 16-18).

Οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς διδάσκουν ὅτι μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ *«ὁ Λόγος παχύνεται»* (προσλαμβάνει ὑλικό σῶμα), γιὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀλογία τῶν παθῶν καὶ νὰ μᾶς μεταμορφώσῃ σὲ πνευματικούς καὶ θεοφόρους. Ἡ Ἐκκλησία ψάλλει: *«Φάτνη δὲ ὑποδέχου, τὸν τῷ λόγῳ λύσαντα, τῆς ἀλόγου πράξεως ἡμᾶς τοὺς γηγενεῖς».*

Πράγματι, χωρὶς τὸν Λόγο οἱ ἄνθρωποι παραδιδόμεθα στὰ ἀλογα καὶ παράλογα πάθη, πού μᾶς κατατρῶνουν καὶ δὲν μᾶς ἀφήνουν νὰ ἐνεργήσουμε ἐλ-λογα, κατὰ Λόγον, ἀλλὰ ἐκπίπτουμε στὸ παράλογο. Στὸ παράλογο ζοῦμε τὴν κόλασι, γιατί δὲν βρῖσκουμε τὸν Λόγο - νόημα τῆς δημιουργίας, τῆς ζωῆς μᾶς. «Ὁ ἀπόηχος τοῦ μηδενός προκαλεῖ ἄγχος καὶ φόβο. Πολλοὶ προσπαθοῦν νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὸ παράλογο μὲ ἄλλες παράλογες πράξεις, πού τοὺς βυθίζουν ἀκόμη βαθύτερα σ' αὐτό.

Ὁ κόσμος χωρὶς Λόγο γίνεται ἀκοσμος, ἀβίωτος.

Ἡ φάτνη τῶν ἀλόγων ζῶων, στὴν ὁποία γεννήθηκε ὁ Κύριος, συμβολίζει τὴν «ἀλογία τῶν ἐθνῶν», τὴν ἀλογία τοῦ χωρὶς Λόγον κόσμου.

Ἐ'αὐτὸν τὸν ἀκοσμο καὶ ἀλογο κόσμο γεννήθηκε ὁ Λόγος, γιὰ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ στὸ κέντρο του, στὴν πηγὴ καὶ ἀρχὴ του, στὸν Λόγο του.

Ὅσοι ἀποδέχονται τὸν Ἰησοῦ Χριστό ὡς Λόγον τοῦ Θεοῦ, λογοποιῶνται, ξεπερνοῦν τὴν ἀλογία. Ξαναβρῖσκουν τὸν Λόγο τῆς δικῆς τους υπάρξεως, κάθε ὄντος, ὅλης τῆς δημιουργίας. Ἐνεργούμενοι δὲ ἀπὸ τὸν Λόγο Χριστό μποροῦν καὶ αὐτοὶ νὰ ἐνεργοῦν κατὰ τὴν δοθεῖσα εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Θεὸ ἀνωτέρα λογικὴ τους φύσι.

Ἡ λογοποίησις μᾶς εἶναι δῶρον τοῦ σαρκωθέντος Λόγου, ἀλλὰ χρειάζεται τὸν ἰδικό μας συνεχῆ ἀγῶνα - ἀσκησι μέσα στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία Του, γιὰ νὰ ξεπερνοῦμε τὰ ἀλογα πάθη, τὴν ἀλογο φιλαυτία μᾶς καὶ νὰ ὑψωνάμαστε στὴν ἐν Λόγῳ ζωῆ.

Μὲ τὴν καθημερινὴ μετάνοια ὁ Λόγος σαρκώνεται στὶς καρδιές μᾶς, ὅπως στὸ σπῆλαιο τῆς Βηθλεέμ. Φωτίζει ὅλα τὰ ἄρρωστα, δύσοσμα, ἀκάθαρτα μέρη τοῦ ἐσωτερικοῦ μᾶς σταύλου καὶ τὰ μεταβάλλει σὲ λαμπρὸ κατοικητήριό Του. Τότε ἡ ψυχὴ χαιρετα, ὅπως χάρηκαν τὴν νύκτα τῆς Γεννήσεως ἡ Κυρία Θεοτόκος, οἱ Ἄγγελοι, ὁ δίκαιος Ἰωσήφ ὁ Μνήστρω, οἱ Ποιμένες.

Κατὰ τὸν σοφὸ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρεά, ὁ Λόγος μᾶς ἀναπλάσσει καὶ παιδαγωγεῖ ὄχι ἐξωτερικὰ ἀλλὰ ἐκ τῶν ἔσω, εἰσερχόμενος μέσα μᾶς, γινόμενος διὰ τῆς θείας Μεταλήψεως βρώσις καὶ πόσις μᾶς, τροφή μᾶς: *«Ὁ θαύματος μυστικοῦ...» ὁ λόγος τὰ πάντα τῷ νηπιῷ, καὶ πατὴρ καὶ μητὴρ καὶ παιδαγωγός καὶ τροφεύς. "Φάγεσθέ μου" φησὶ "τὴν σὰρκα καὶ πιεσθέ μου τὸ αἷμα". Ταύτας ἡμῖν οἰκείας τροφάς ὁ Κύριος χορηγεῖ...»* (Παιδαγωγός 1, 6, 42). Ἡ προσευχὴ, καὶ μάλιστα ἡ ἀδιάλειπτος καὶ καρδιακὴ προσευχὴ, τὸ *«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γιὰ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν»*, μᾶς βοηθεῖ νὰ ἔχουμε συνεχῆ τὴν ὑπέρβασι τῆς ἀλογίας μᾶς διὰ τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Λόγο Χριστό.

Είναι πολύς ό πόνος μας καθώς διαπιστώνουμε ότι πολλοί συνάνθρωποι μας αγνοούν ή περιφρονούν τόν Λόγο Χριστό, προσιμώντας τόν κόσμο ά-λογο.

Όσο ή κοινωνία μας χάνει τόν Λόγο, τόσο και πώ πολύ βυθίζεται στό σκοτάδι και στην βαρβαρότητα. Είναι γνωστά τά συμπτώματα της καταστάσεως αυτής. Η ραγδαία διάδοσις των ναρκωτικών στους νέους μας και οι καθημερινοί θάνατοι νέων ανθρώπων από αυτά, ή αύξησις (διπλασιασμός) των έκτρώσεων και μάλιστα σέ νέες μαθήτριες, ή πλημμύρα της χυδαιότητος στά τηλεοπτικά προγράμματα, ή διάλυσις της παιδείας, ή οικολογική καταστροφή.

Όμως σ' αυτόν τόν κόσμο και γ' αυτόν τόν κόσμο σαρκώνεται ό Λόγος.

Οί χριστουγεννιάτικες καμπάνες θά σημάνουν σέ λίγες μέρες. Ο διάκοσμος θά γίνη έορταστικός. Τά χριστουγεννιάτικα τραπέζια θά στρωθούν.

Αλλά έμεις, οί Χριστιανοί του 1994, θά αφήσουμε τόν Λόγο Χριστό νά μπη στις καρδιές μας, στά σπίτια μας, στά σχολεία μας, στους χώρους της εργασίας και της ψυχαγωγίας μας, γιά νά τά άνυψώση από τό παράλογο και άλογο στό έλ-λογο της κατ'είκόνα Θεού πλασθείσης ανθρωπίνης φύσεώς μας;

Και άν ή κοινωνία μας άρνήται τόν Λόγο, τουλάχιστον όσοι πιστεύουμε σ' Αυτόν άς μή Του κλείνουμε τήν θύρα της ψυχής μας. Άς εύρίσκη «τόπον εν τώ καταλύματι» στις θεοφιλείς ψυχές και δι'αυτών άς έλεη τόν κόσμο, γιά τόν όποιο σαρκώθηκε.

«Προσκυνούμεν σου τή γένναν Χριστέ».

Προσκυνούμεν σου την άκρα ταπεινώσει,

την απερίγραπτη φιλανθρωπία.

Δείξε μας και τά ένδοξα σου Θεοφάνεια.

Αγία Χριστούγεννα 1994 *

* Τό παρόν έλήφθη από τό βιβλίον «ΘΕΟΣ ΕΦΑΝΕΡΩΘΗ ΕΝ ΣΑΡΚΙ - Μηνύματα Χριστουγέννων» του άειμνήστου Αρχιμανδρίτου Γεωργίου Καϊφάνη, Ήγουμένου της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους, σελ. 76-79).

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

10^{ου} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΝΩΣΕΩΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Τήν Παρασκευή 2 Νοεμβρίου και τό Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018 στό Πολεμικό Μουσείο Αθηνών πραγματοποιήθηκε τό 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Πανελληνίου Ένώσεως Θεολόγων, τό όποιο έστίασε τό ένδιαφέρον του στό ζήτημα της έκκοσμίκευσης του Χριστιανισμού και της επίδρασής της στην όρθόδοξη χριστιανική παιδεία.

Η έπιλογή του θέματος προέκυψε ως βασικό έκκλησιαστικό, έπιστημονικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό έρώτημα αλλά και ως πρόβλημα που δημιούργησαν οι εξέλιξεις με τήν εισαγωγή στό έλληνικό σχολείο Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) γιά τό Μάθημα των Θρησκευτικών (ΜτΘ) με πολυθρησκιακό χαρακτήρα, που άπομακρύνει τους μαθητές του έλληνικού σχολείου και ειδικά των όρθόδοξων χριστιανών από τήν όρθόδοξη χριστιανική πίστη και τους έμπλέκει με τήν έκκοσμίκευση και τις πνευματικές της επιδράσεις.

Στό Συνέδριο διαπιστώθηκε ότι τά νέα ΠΣ άποτελούν κομμάτι μίας έκκοσμηκευμένης θεολογίας και ένός άποεκκλησιαστικοποιημένου εκπαιδευτικού προσανατολισμού.

Στό Συνέδριο συμμετείχαν με εισηγήσεις τους Αρχιερείς, Ίερείς, Μοναχοί, Καθηγητές Πανεπιστημίου, Έκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Έκπαίδευσης. Οι εισηγήσεις διακρίθηκαν γιά τήν έπιστημονική και θεολογική τους άκρίβεια, έγκυρότητα και άξιοπιστία.

Στό Συνέδριο εξέτάστηκε, πολύπτυχα, τό πρόβλημα και τά αίτια της έκκοσμίκευσης του Χριστιανισμού, ή σχέση της με τήν παιδεία και ή ανάγκη παρέμβασης τόσο της Διοικούσας Έκκλησίας όσο και όλων των άρμοδίων φορέων, προκειμένου νά άντιμετωπισθεί ή θρησκευτική σύγχυση και ό θρησκευτικός σχετικισμός, που προκύπτει από τά ως άνω μη χριστιανικά πλέον ΠΣ καθώς και ό κίνδυνος επικράτησης στις ψυχές των όρθόδοξων μαθητών του θρησκευτικού συγκρητισμού και του θρησκευτικού σχετικισμού.

Στό Συνέδριο, επίσης, διαπιστώθηκε ότι ανατράπηκε ό όρθόδοξος προσανατολισμός του σχολείου στην Ελλάδα, με άποτέλεσμα τήν έκκοσμίκευση και τήν άλλοτρίωση. Η άπάντηση, ωστόσο, είναι - και πρέπει νά είναι- ή έπιστροφή στη γνήσια όρθόδοξη έκκλησιαστική προοπτική τόσο της πολιτικής όσο και της εκπαιδευτικής πραγματικότητας της χώρας.

Τὰ νέα ΠΣ τοῦ ΜτΘ στό ἑλληνικό σχολεῖο ὀδηγοῦν σέ συγκρητισμό μέσω τῆς διομολογιακῆς καί τῆς διαθρησκειακῆς δομῆς καί τοῦ ἀνάλογου διδακτικοῦ σκοποῦ καί περιεχομένου τους, ἐνῶ, ἐπιπλέον, ἐνυπάρχουν θεολογικά λάθη, πού ὀδηγοῦν, ἐπι περαιτέρω, σέ γνωσιακή σύγχυση τοῦς μαθητές πού παρακολουθοῦν τὸ ΜτΘ, ὥστε νά φθάνουν οἱ ἴδιοι στό σημεῖο νά μὴν ἀναγνωρίζουν τὰ Θρησκευτικά ὡς Θρησκευτικά. Τὰ δεδομένα αὐτὰ ἀποδείχθηκαν καί ἐπιβεβαιώθηκαν ἀπὸ ἐπιστημονικά τεκμηριωμένες κριτικές. Στὰ νέα Προγράμματα παρατηροῦνται μεταξύ ἄλλων:

α) Ὁραιοποίηση τῶν ἄλλων θρησκειῶν ἐναντί τοῦ Χριστιανισμοῦ.

β) Ταυτόχρονη παράθεση καί ἄκριτη ἀνάμειξη χριστιανικῶν θεολογικῶν θέσεων μὲ ἀντίστοιχες θέσεις θρησκειῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τῆς σύγχυσης καί τὸν θρησκευτικό κλονισμό τῶν μαθητῶν.

γ) Ἀπουσία βασικῶν δομικῶν καί συστατικῶν τῆς ὀρθόδοξης διδασκαλίας.

δ) Μονομέρεια ὡς πρὸς τὰ κείμενα θεολόγων, πού ἐπιλέχθηκαν ὡς διδακτικό ὑλικό.

Ἡ τάση τῆς ἐκθεμελίωσης τῶν ὀρθόδοξων δομῶν τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς κοινωνίας δὲν εἶναι τυχαία, ἀλλὰ σκόπιμη καί εἶναι πλέον ὀρατὸ καί μὲ ὅσα συντελοῦνται καί προτείνονται γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἀναθεώρησης τοῦ ἑλληνικοῦ Συντάγματος ὅτι ἐπιδιώκεται ἡ θρησκευτικὴ ἀνατροπὴ καί ἡ κοινωνικὴ ἀποδόμηση, μὲ μεθοδεύσεις πού ἐπιβουλεύονται τὸ ἑλληνικό καί διεθνές δίκαιο καί τὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐσέβεια.

Στὸ Συνέδριο, ἀκόμη, διαφάνηκε, μέσα ἀπὸ τὴ διαχρονικὴ ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἐκκοσμίκευσης, ὅτι τὰ προβλήματα τῶν πολιτικῶν – κρατικῶν ἐπεμβάσεων στὰ θρησκευτικά ζητήματα ἀντιμετωπίστηκαν διαχρονικά μὲ τὴν ἐνεργοποίηση τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τὴν ἰσχυροποίηση τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας καί τὴ στήριξή τῆς ἐπὶ τῆς πατερικῆς γραμματείας καί τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἱερῶν κανόνων.

Τονίστηκε, ἐπίσης, ἡ σχέση τῆς θρησκευτικοποιημένης ἐκκοσμίκευσης μὲ τὴν παραχάραξη καί ἀλλοίωση τοῦ περιεχομένου τοῦ ΜτΘ, μί-α ἀλλοίωση πού, ἀφενός, ἀντίκειται στὸν θεολογικό λόγο τῆς Ἐκκλησίας καί στὴν ἱστορία τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης καί, ἀφετέρου, ἔχει ὡς συνέπεια τὴ χειραγώγηση τῆς ἐπιστήμης τῆς θεολογίας, δημιουργώντας ἓνα προπαγανδιστικό πλαίσιο ἐνὸς θρησκευτικοῦ παραπολιτισμοῦ.

Τὰ νοθευμένα ΠΣ τοῦ ΜτΘ ὀδηγοῦν τὸν νέο ἄνθρωπο σέ συστηματισμό μὲ τὸν αἰῶνα τοῦτο, δηλ. στὴν ἐκκοσμίκευση, πού τὸν θέλει ἀγόμενο καί φερόμενο ἀπὸ πρόσκαιρες σκοπιμότητες, ἐνῶ, ἀντιθέτως, ἡ ὀρθόδοξη παιδεία τὸν βοηθᾷ νά μεταμορφῶνεται, καί νά ἀνακαίνιζε τὸν νοῦ του, ὥστε νά διακρίνει ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ πορεία αὐτὴ εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἰσόβια, γι' αὐτὸ καί κανένας δὲν μπορεῖ νά κατηγορήσει τὸν Χριστιανὸ γιὰ στατικότητα καί ἄρνηση προόδου.

Στὸ Συνέδριο ἀναδείχθηκε ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη τιμὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν τιμὴ νά ἔχει τὸν Χριστὸ μέσα του, ἀναζητώντας διαρκῶς τὴ ἐπενέργεια τῆς χάριτος Του στὴ ζωὴ του.

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐπιβεβαιώθηκαν στὸ Συνέδριο μὲ τὴν παρουσίαση ἐγκυριῶν καί ἀξιόπιστων ἐπιστημονικῶν καί παιδαγωγικῶν πορισμάτων δύο ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν.

Σύμφωνα μὲ τὰ πορίσματα τῆς πρώτης ἐπιστημονικῆς ἐρευνας, πού ἀφορᾷ στὶς θέσεις τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιὰ τὸ ΜτΘ:

Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ (Α' ἤθμιας καί Β' ἤθμιας) ἀναιροῦν τὰ κύρια ἐπιχειρήματα τῶν συντακτῶν τοῦ νέου Προγράμματος τοῦ μαθήματος καθὼς θεωροῦν ὅτι: α) Τὸ ὀρθόδοξο ΜτΘ δὲν τίθεται ἀρνητικὰ πρὸς τὸν «θρησκευτικὰ ἄλλον» οὔτε ἐνέχει κατηχητικό καί προσηλυτιστικό χαρακτήρα. β) Ἡ ταυτόχρονη διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τίς γνωστὲς θρησκείες δημιουργεῖ θρησκευτικὴ γνωσιακὴ σύγχυση. γ) Τὰ νέα ΠΣ τοῦ ΜτΘ καταργοῦν τὸν ὀρθόδοξο προσανατολισμό. δ) Εἶναι ἀσαφές τὸ τί θὰ ἀποκομίσουν οἱ μαθητές, ὡς θρησκευτικὴ γνώση, μετὰ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν στοιχείων τοῦ νέου ΠΣ τοῦ ΜτΘ. ε) Τὸ ΜτΘ εἶναι ἀνάγκη νά ἔχει ὀρθόδοξο χριστιανικό προσανατολισμό γιὰ τοὺς ὀρθόδοξους μαθητές.

Σύμφωνα μὲ τὰ πορίσματα τῆς δεύτερης ἐπιστημονικῆς ἐρευνας, πού ἀφορᾷ στὶς ἀπόψεις γονέων γιὰ τὸν χαρακτήρα καί τὸ περιεχόμενο τοῦ ΜτΘ:

Ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ γονεῖς ἀποδέχονται τὴν ἀξία τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης, ὡς ὄντολογικό συστατικό τοῦ σύγχρονου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ στάση τους ἀπέναντι στὴν ὀρθόδοξη πίστη καί τὴν Ἐκκλησία εἶναι θετικὴ. Ἡ ὀρθόδοξη σχολικὴ χριστιανικὴ ἀγωγή καί κατ' ἐπέκταση ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη, ὡς ἡ πίστη τῆς πλειονότη-
τας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, φαίνεται νά μὴν ἔχει ἀπολέσει τὴν πολιτισμικὴ καί κοινωνικὴ τῆς ἀξία.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ*

Τού κ. Θωμά Αντ. Ιωαννίδη,
Αναπλ. Καθηγητού - Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ

Γ'

(4) Ως γνωστόν, τὸ φαινόμενο τῆς ὑποτίμησης τῆς γυναίκας εἶναι πολὺ παλαιό. Ὅσον ἀφορᾷ στὴν κλασικὴ, τὴν ἑλληνιστικὴ καὶ τὴ ρωμαϊκὴ περίοδο, οἱ ἀντιλήψεις πού κυκλοφοροῦσαν ἦταν ἰδιαίτερα ὑποτιμητικές. Κατήντησε ἡ γυναίκα νὰ θεωρεῖται ἀπὸ σκευὸς ἡδονῆς μέχρι ἄψυχο πρᾶγμα, ἀντικείμενο (res). Ἡ ἀντίστροφη μέτρηση ἀρχισε μὲ τὸ Χριστιανισμό, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς συμπεριέλαβε στὸν κύκλο τῶν μαθητῶν του ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ ἀποκατέστησε τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξία τοῦ γυναικείου φύλου. Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσοτιμίας συνεχίστηκε ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, καὶ εἰδικά ὁ ἀπόστολος τῶν ἔθνων Παῦλος μέσα ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας ὑποστήριξε, ἀντίθετα πρὸς τὰ κρατοῦντα στὴν ἐποχὴ του, «οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ» (Γαλ. 3,28)²¹.

Κάθε ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ, ἀρσενικὴ ἢ θηλυκὴ, δικαιούται νὰ λειτουργεῖ ὡς πρόσωπο μὲ βασιλικά χαρίσματα μέσα στὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία σὲ ὅποια θέση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, μεγάλη ἢ μικρὴ, καὶ ἂν βρίσκεται. Κάθε ἀνθρώπινη ὄντοτητα πού ἔχει συγκεκριμένη ὑπόσταση, εἴτε εἶναι ἄνδρας εἴτε γυναίκα, διαθέτει τὴ δυνατότητα νὰ βιώνει τὴ συγγένεια μὲ τὸ Θεό, γιατί καθένας κατατάσσεται ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ πού πλάσθηκε κατ' εἰκόνα Θεοῦ²². Ὁ Μ.

* Ομιλία ἐκφωνηθεῖσα κατὰ τὸν Μεθεόρτιον Ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στίς Οἰνοῦσας Χίου τὴν 29^η Ἰουνίου 2016.

²¹ Βλ. Χ. Οικονόμου, «Διάλογος τῶν θρησκείων γιὰ κοινωνικοπολιτικὰ προβλήματα», *Καὶνὴ Διαθήκη καὶ Πολιτισμὸς* [ΒΒ 26], Θεσσαλονίκη 2003, [σ. 45-54], σ. 48 ἔ.

²² Βλ. Ε. Αδαμτζιλογλου, «Οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ...». *Τα βασιλικά χαρίσματα τῶν δύο φύλων* (Γαλ. 3,28γ, Γεν. 1,26-27) [ΒΒ 12], Θεσσαλονίκη 1998, σ. 159-173. Ὁ

Βασίλειος σημειώνει: «γνωρίζομεν γὰρ ἑαυτοὺς, καὶ οἶδαμεν, ὅτι παντὶ ἀνθρώπῳ πρὸς πάντας ὁμρτιμίας ἰσότης ἐστὶ κατὰ τὴν φύσιν· ὑπεροχαὶ δὲ ἐν ἡμῖν οὐ κατὰ γένος, οὐδὲ κατὰ περιουσίαν χρημάτων, οὐδὲ κατὰ τὴν τοῦ σώματος κατασκευὴν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ φόβου τοῦ πρὸς τὸν Θεόν»²³. Ἡ ἰσότης καὶ ἡ ἐνότητα ὄλων μέσα στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι μίᾳ ἠθικῆς ὑπόθεσης πού βελτιώνει μόνον ἐξωτερικὰ τὸν πιστό. Εἶναι μίᾳ ὄντολογικῆς πραγματικότητας πού μεταγγίζει στὸν κάθε ἄνθρωπο τὸ χαρακτήρα τοῦ Χριστοῦ καὶ προσλαμβάνει τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς θεϊκῆς Υἱοθεσίας. Ἐτσι, καθένας αισθάνεται ὅτι εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ, υἱὸς καὶ θυγατέρα τοῦ Θεοῦ.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι τὰ λεγόμενα σήμερα περὶ ἴσων δικαιωμάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, πού ξεκινοῦν ἀπὸ τὴ διακήρυξη τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης *liberté – egalité – fraternité* (ἐλευθερία – ἰσότητα – ἀδελφοσύνη), κινοῦνται σὲ ἓνα νομικὸ καὶ κοινωνικὸ ἐπίπεδο πού καὶ αὐτὸ ἀρῆξε πολὺ νὰ ἐπιβληθεῖ καὶ χρειάστηκαν κατευθυντήριες γραμμὲς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ ἐπὶ μέρους νόμοι τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς.

Γ. Μαντζαρίδης χαρακτηριστικῶς παρατηρεῖ: «Ἡ ἀναγνώριση τῶν ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀδιανόητη χωρὶς τὸ θεολογικὸ ὑπόβαθρο τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀπόλυτης ἀξίας, πού προήλθε ἀπὸ τὴ θεώρησή του ὡς δημιουργήματος "κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν" Θεοῦ», «Χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ κοινωνικὲς ἀξίες», *ΕΕΘΣΑΠΘ ΝΣ ΤΘ 8* (1998), [σ. 253-263], σ. 260. «Ἡ ἀναπαλοτριώτῃ ἀξία τοῦ προσώπου, ἡ κατάφαση τῆς ὑπαρξῆς, οἱ οἰκονομικαὶ μᾶς σχέσεις μὲ τὸ σύμπαν καὶ μὲ τὸ δημιουργό του, ἡ ὑπέρβαση ὄλων τῶν οικονομικῶν καὶ ἄλλων διαφορῶν μᾶς, ὅλα αὐτὰ εἶναι δωρεὰς (ὄχι κατακτήσεις!) στίς καρδίαις, πού ἀποδέχτηκαν καὶ προσκύνησαν τὸ φρικτὸ μυστήριον τῆς σάρκωσης τοῦ Λόγου. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἀδελφοί μᾶς μεταφράζουν ἀκόμα στὸ εὐαγγέλιό τους τὸ Λόγο μὲ τὴ λέξη *verbum*· χρειάζεται νὰ γίνουν πιὸ πολὺ ὡς *ἄσσοι*, ὡς *νήσια*, πιὸ πολὺ *πτωχοὶ τῷ πνεύματι*, ἀκόμα καὶ *σαλοὶ διὰ Χριστόν*, γιὰ ν' ἀρνηθοῦν τὴ λέξη πού βγαίνει ἀπὸ τὸ μυαλό τους καὶ νὰ βάλουν στὴ θέση τῆς τὸ Λόγο τὸν *γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ*. Ἐταί θ' ἀπαλλαγοῦν καὶ ἀπὸ τὴ σύγχρονη θεώρηση τοῦ κόσμου ὡς ὑποκειμένου "ἀξιοποίησης" τεχνικῆς, βιομηχανικῆς, ἐμπορικῆς κ.λπ.», Κ. Γαυωτῆ, «Ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδοξίας στὴν ἐνωμένη Εὐρώπη», *Σύν 29* (1989), [σ. 43-46], σ. 45.

²³ Βλ. Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολὴ ΣΞΒ' (Οὐρβικῶν μονάζοντι), *PG 32*, 973A.

Στην ευρωπαϊκή κοινωνία της εποχής μας το θέμα της ισότητας ανδρών και γυναικών αντιμετωπίζεται στα πλαίσια μίας «πολιτικής λογικής», κατανοείται δηλαδή ως ισότητα στην αγορά εργασίας, και συγκεκριμενοποιείται στα μέτρα και τις ενέργειες της πολιτείας για την καλύτερη αντιμετώπιση των γυναικών στην οικονομία, στις άμοιβές, στον περιορισμό της ανεργίας και στη συμμετοχή στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Πιστεύουμε ότι αποφασιστική υπήρξε ή συμβολή της χριστιανικής διδασκαλίας –ειδικότερα ή σαφής διακήρυξη του αποστόλου Παύλου στο Γαλ. 3,28– στη θεμελίωση της ισότητας άνδρα και γυναίκας και ή επίδρασή της στις νομοθεσίες των κρατών της Ευρώπης.

(5) Ο ανεξέλεγκτος οικονομισμός και ή κερδοσκοπία ενισχύουν το πνεύμα του έχειν, την κτητική νοστροπία, τον ευδαιμονισμό και τον άτομοκεντρισμό. Ο άνθρωπος γίνεται άπλητος καταναλωτής και ή ικανοποίηση των υλικών αναγκών του θεωρείται ως ύψιστη μορφή ελευθερίας. Η υποδούλωση στις ανάγκες είναι έκφραση υπαρξιακών αδιεξόδων και οδηγεί σε νέα αδιέξοδα, αφού ή αύξηση των υλικών αναγκών και των ικανοποιήσεων τους όχι μόνο δεν κάνει τον άνθρωπο εύτυχο, αλλά τον οδηγεί στην επίδοση ανούσιου αγώνα κάλυψης επίπλαστων αναγκών και ψευδών ικανοποιήσεων.²⁶

Ο απόστολος Παύλος αναφερόμενος στον εαυτό του γράφει: «Εγώ γάρ έμαθον εν οίς είμι αὐτάρκης εἶναι. Οἶδα καὶ ταπεινούσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι» (Φιλιπ. 4,11-12). Η προβαλλόμενη στο χωρίο αὐτάρκεια δεν έχει την έννοια της αυτοτέλειας του ατόμου και της ανεξαρτητοποίησης του ανθρώπου από τον Θεό, αλλά τη σημασία του περισσεύματος και

²⁶Βλ. Θ. Ιωαννίδη, *Ο καινός εν Χριστώ άνθρωπος στη θεολογία και τη ζωή*, Αθήνα 2014, σσ. 138 και 151.

για τον πλησίον, «ἵνα ἐν παντί πάντοτε πάσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, καθὼς γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Β Κορ. 9,8-9)²⁷.

(6) Βασικό ρόλο στην οργάνωση της ευρωπαϊκής κοινωνίας έχει ή «δικαιοσύνη». Η «δικαιοσύνη» είναι πολυσύνθετη και πολυμερής έννοια. Το περιεχόμενό της είναι στενά συνυφασμένο προς το χώρο και το χρόνο. Ο ἐκάστοτε ιστορικός και πολιτιστικός χώρος ενός λαού, οί συνθήκες κάτω από τις οποίες ζεί, όπως ή πνευματική του ανάπτυξη, ή πολιτική, ή οικονομική και ή θρησκευτική του κατάσταση και γενικά ή κοινωνική του διάρθρωση, όλα αυτά και πολλοί άλλοι παράγοντες προσδιορίζουν και επηρεάζουν ανάλογα και το περιεχόμενο της δικαιοσύνης²⁸. «Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, ή δικαιοσύνη χρησιμοποιείται συχνά ως συνεκδοχή για κάθε μορφή ήθικά ὀρθής συμπεριφοράς – και ή ἀδικία ως συνεκδοχή για κάθε μορφή ἀνηθικότητας»²⁹.

Για τον απόστολο Παύλο, τον πραγματικό θεολόγο της δικαιοσύνης, όχι μόνο ως ὄρος, αλλά και ως έννοια ή δικαιοσύνη αποκτά τελείως νέο περιεχόμενο, το ὁποῖο είναι σε ἀντίθεση προς

²⁷ Βλ. Χ. Οικονόμου, «Αὐτάρκης καὶ αὐτάρκεια στοὺς Στωικούς καὶ στὸν Ἀπόστολο Παῦλο», *Ἡ πρὸς Φιλιπησίους Ἐπιστολή*. Εισηγήσεις Γ' Συνάξεως Ἑλλήνων Βιβλικῶν Θεολόγων Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης (Καβάλα, 24-28 Ὀκτωβρίου 1980), σσ. 28 καὶ 33 ἔ. [= ΔΘΜ ΝΣ 1 (1980), σσ. 28 καὶ 33 ἔ.]. Πρβλ. Ρ. Wilpert, «Autarkie», *RLAC* 1 (1950), σσ. 1039-1050.

²⁸ Βλ. Μ. Φαράντου, «Ἡ δικαιοσύνη κατὰ τὴν Ἰουδαιοχριστιανικὴν καὶ ἀρχαιοελληνικὴν παράδοσιν», *Δογματικὰ καὶ Ἠθικά* 1, Αθήνα 1983, [σσ. 449-498], σ. 449· Σ. Βιρβιδάκη, «Δικαιοσύνη: Μία πρώτη ἐννοιολογικὴ διερεύνηση», *Δικαιοσύνη καὶ Δίκαιο* (ἔπιμ. Σ. Ζουμπουλάκη) [Συναγτήσεις 5], Αθήνα 2015, σσ. 13-28.

²⁹ Βλ. Σ. Βιρβιδάκη, «Δικαιοσύνη: Μία πρώτη ἐννοιολογικὴ διερεύνηση», *δ.π.*, σ. 17.

κάθε έξωχριστιανική παράδοση³⁰. Η έν Ίησού Χριστώ φανέρωση και σχέση του Θεού προς τον άνθρωπο, όπως και η νέα ζωή του ανθρώπου, αποτελούν τὸ περιεχόμενο τῆς Παύλειας δικαιοσύνης (βλ. Ρωμ. 1,17· 3,4 εξ. και 21-26· 10,3· Β' Κορ. 5,21· Φιλιπ. 3,9)³¹.

Οι άδικοι και απάνθρωποι θεσμοί, που εκφράζουν και διατηρούν ιδιωφελείς και αυθαιρέτους καταστάσεις, πιέζουν τον άνθρωπο και τον οδηγούν σε ήθική και πνευματική αλλοτρίωση. Στην καινή έν Χριστώ ζωή περιλαμβάνεται και η δικαιοσύνη με την κοινωνική διάσταση³². «Μόνον ό έν Χριστώ αναγεννώμενος δύναται ποιείν δικαιοσύνην· διό και ό όντως δίκαιος είναι του Χριστού. Τό "ποιείν" χαρακτηρίζει τό είναι του πιστού. Ούχι ό ών δίκαιος ή ό έχων δικαιοσύνην, άλλ' ό ποιών δικαιοσύνην έν Χριστώ είναι όντως δίκαιος.

Η συνέχεια στο επόμενο

³⁰ Κατά τον R. Bultmann, στην Παύλεια δικαιοσύνη «zeigt sich der grundsätzliche Gegensatz», προς κάθε έξωχριστιανική παράδοση, βλ. *Theologie des Neuen Testaments*, Tübingen³1965, σ. 271.

³¹ Σχετική έρμηνεία και ιστορία τῆς έρμηνείας αυτών των χωρίων βλ. P. Stühlmacher, *Gerechtigkeit Gottes bei Paulus*, Göttingen 1965, σσ. 74-101. Κατά τον E. Jünger, «δικαιοσύνη ist ein Verhältnisbegriff», *Paulus und Jesus*, Tübingen³1967, [σσ. 33-48], σ. 43. Κατά τον G. Klein, «δικαιοσύνη Θεού ist für Paulus primär ein Beziehungsbegriff», «Gottesgerechtigkeit als Thema der neuesten Paulus-Forschung», *Rekonstruktion und Interpretation. Gesammelte Aufsätze zum Neuen Testament*, München 1969, σ. 230. Πρβλ. Α. Πινακούλα, (π.), «Η δικαιοσύνη στην Καινή Διαθήκη και στον αρχαίο Χριστιανισμό», *Δικαιοσύνη και Δίκαιο*, [σσ. 150-168], σ. 155 ε· Ε. Θεοδώρου, «Η έννοια τῆς δικαιοσύνης στην Αγία Γραφή», *Θεολ ΞΕ'*, 3 (1994), σσ. 417-436· G. Bornkamm, *Paulus*, Stuttgart 1969, σσ. 146-149· E. Käsemann, «Gottesgerechtigkeit bei Paulus», *Exegetische Versuche und Besinnungen*, 2, Göttingen³1965, σσ. 181-193.

³² «Η επί του Όρους Όμιλία διακηρύττει ένα νέο νόμο άτομικής συμπεριφοράς άνωτερο από τις άπατήσεις του δικαίου και τῆς δικαιοσύνης που ρυθμίζουν τις διαθρόνινες σχέσεις στην πολιτική κοινωνία. Παρ' όλα αυτά, άκόμη και άν ή Κ. Διαθήκη δέν περιέχει μιá άμεση και σαφή κοινωνική διδασκαλία, αυτό που διδάσκει, κάτω από τῆ δογματική και ήθική σκοπιά έχει μιá κοινωνική προέκταση τόσο έπανάστατική που μπορεί νά έμπνεύσει μιá νέα κοινωνική όργάνωση αληθινά δίκαιη και άδελφική», Χριστοδούλου [Παρασκευαΐδη], (Μητροπ. Δημητριάδος), *Εκκλησία και άνθρωπινα δικαιώματα*, Αθήνα 1983, σ. 11. Πρβλ. K. Kertelge, «Δικαιοσύνη», *EWNT*1, σσ. 784-796.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ Ι. Μ. ΧΙΟΥ «ΑΓΙΟΣ ΑΓΑΠΗΤΟΣ»

Τήν 23η Νοεμβρίου 2018 έπισκέφθηκε τήν Βιβλιοθήκη ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βαρθολομαΐος, ό όποιος εξέφρασε τον ένθουσιασμό και τον θαυμασμό του για τήν πλούσια συλλογή τόσων έπιστημονικών συγγραμάτων και για τό ύψηλό έπιστημονικό επίπεδο των βιβλίων και συνεχάρη όλους τους συντελεστές τῆς έκκλησιαστικής αυτῆς διακονίας, ή όποία είναι σύμφωνη με τήν μακραίωνη παράδοση τῆς Εκκλησίας.

Τήν Βιβλιοθήκη τῆς Τεράς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών "ΑΓ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ" έπισκέφθηκε τό μεσημέρι τῆς 6^{ης} Δεκεμβρίου 2018 ό Δήμαρχος Αθηναίων κ. Γεώργιος Καμίνης, συνοδευόμενος από τον Δήμαρχο Χίου κ. Έμμανουήλ Βουρνου.

Ό Δήμαρχος Αθηναίων έγινε δεκτός από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου κ. Μάρκο, ό όποιος του παρουσίασε τά βιβλία, μεταξύ των όποιων και έκδόσεις του Δήμου Αθηναίων, και συνεζήτησε μαζί του για θέματα που άφορούν στον Βροντάδο, τήν Ναυτιλία και τήν Ευρωπαϊκή Ένωση. Ό κ. Δήμαρχος εξέφρασε τον ένθουσιασμό του για τό ύψηλό επίπεδο των τεκμηρίων τῆς Βιβλιοθήκης και έδέχθη από τον Σεβασμιώτατο Χίου ως δώρο έκδόσεις τῆς Τεράς Μητροπόλεως.

Κατά τήν ως άνω έπίσκεψη παρίστατο και ό Διοικητής τῆς 96 Α.Δ.Τ.Ε. Ταξίαρχος κ. Παναγιώτης Κμουρτζης.

Από την Τελετή Υποδοχής των Πρωτοετών Σπουδαστών της Α.Ε.Ν.
(Μηχανικών Χίου) (05.12.2018).

Χριστουγεννιάτικο «ΑΡΓΕΝΤΙΚΟΝ».

Οί Σεβ. Μητροπολίται Ναυπάκτου κ. Ίωνίας κ. Γαθιάς,
Μάνης κ. Χρυσόστομος καί Χίου κ. Μάρκος εις την Θ. Λειτουργίαν της
Εορτής των Πολιορκιών της Χίου (11.11.2018).